

BASIN TOPLANTISI(*)

Değerli Basın Mensupları;

Birinci Olağan Genel Kurul'umuzdan sonraki bu ilk basın toplantımız, EĞİT-DER'in kuruluşunun birinci yıldönümüne rastlıyor.

Derneğimiz, çalışan yüz binlerce öğretmenin ve hüküm giymiş, yurttaşlık hakları elinden alınmış nice değerli örgüt liderimizin katılımını engelleyen Dernekler Kanunu'nun çerçevelediği antidemokratik koşullar altında bugünlere geldi. Yurdun dört bir yanından otobüslerle kitleler halinde gelen çalışan öğretmenlerimizin katılımıyla, Birinci Olağan Genel Kurulu'nu görkemli bir biçimde tamamladı.

Yönetim Kurulu'muzun, Genel Kurul'un karar ve eğilimleri doğrultusunda ve Dernek Tüzüğü'nün amaçlarına uygun olarak kendi uğraş alanında tasarladığı yaklaşım ve çalışmaları aşağıda özetlenmektedir:

- *EĞİT-DER, Öğretmen Örgütçülüğünün Mirasına Sahiptir*

EĞİT-DER, yakın geçmişimizde TÖDMF, Köy Öğretmen Dernekleri, TÖS, İLK-SEN ve TÖB-DER ekseninde yoğunlaşan demokratik öğretmen hareketinin mirasını simgelemektedir. Bu miras, doğrusuyla yanılıyla bizimdir. Eğer ders almasını biliyorsak, tabii ki yalnız bu anlamda, yanılılarımızın da bir değeri vardır.

* EĞİT-DER'in 1. Olağan Genel Kurulu'ndan sonra ve Genel Başkanlığa seçilişin ardından 16 Şubat 1989 günü yapılan ilk basın toplantısı.

EĞİT-DER'in, öncekilere ilaveten TÖB-DER'in de mirasına sahip olması artı bir zenginliktir. Demokratik öğretmen hareketinin hem de sendikal düzeyde yeniden başlatılmasında TÖB-DER'den ileri gelen bu artı zenginlik gücümüze güç katacaktır.

- *Dernekler Kanunu Yasakçısıdır*

Gerçi Dernekler Kanunu, çalışan yüz binlerce öğretmenin dernek kurmasını yasaklamıştır, derneklere üye olmalarını Bakanlığın iznine bağlamıştır. Ayrıca, aynı yasada öngörülen bir başka yasakla mahkûmiyeti bulunan öğretmenlerin de, mahkûmiyetleri bir günlük bile olsa *dernek kurmaları, dernek üyesi olmaları* olanaksız kılınmıştır. TÖB-DER'in Sayın Genel Başkanı, kimi yönetici ve üyelerinin 12 Eylül'de ülkeyi terk etmek zorunda bırakıldıkları, halen yurttaşlık hakları da ellerinden alınmış olarak yabancı ülkelerde yaşadıkları yine bilinmektedir.

İşte bu nedenlerle, nice değerli arkadaşımız, EĞİT-DER'in yönetimine gelmek şöyle dursun, üyesi bile olamamış; EĞİT-DER, emekli öğretmenlerle, başta 1402'lik öğretmenler olmak üzere eğitim kurumlarından şu ya da bu nedenle ayrılmak zorunda bırakılan öğretmenlerin ellerinde bugünlere gelmiştir.

Şu da bir gerçektir ki EĞİT-DER, öğretmenleri de çil yavrusu gibi dağıtıp bireyselleştiren, örgütlü savaşımлар boyunca kazandığımız beceri ve birikimlerimizi körelten sekiz yıllık bir aradan sonra, *abece* Dergimizle hazırladığımız bir ortam üzerinde kurulabilmiştir. 12 Eylül rejimi yine sürmektedir; EĞİT-DER de, onun Anayasası'ndan kaynaklanan Dernekler Kanunu'nun ve diğer antidemokratik yasaların sınırlamalarıyla çevrili bulunmaktadır.

Bütün bunlar, kuşkusuz EĞİT-DER'in önündeki engellerdir.

- *EĞİT-DER, Zengin Bir Gizilgüce Sahiptir*

Ancak EĞİT-DER, TÖB-DER'in de mirasına sahip olma üstünlüğünün yanı sıra 12 Eylül Rejimi'nce dayatılan ekonomik, toplumsal ve siyasal koşullarda örgütlü güç olmanın önemini iyiden iyiye kavranmasından ileri gelen ve kanalize edilmeyi bekleyen zengin bir öğretmen gizilgücüne (potansiyeline) de sahiptir. Birinci Olağan Genel Kurulumuzda, geçtiğimiz dönemde Öğretmenler Günü'müzde ve çeşitli yörelerdeki panellerimizde tanık olduğumuz coşkulu yığinsal katılımlar, bu gizilgücün belirtileri olsa gerektir.

Bir de Türkiye Avrupa Topluluğu'na girmek istemekte, topluluk ülkelerinin hükümetleri kendi demokratik kamuoyları tarafından, 12 Eylül'cü bir Türkiye'yi Topluluk üyeliğine almamaya zorlanmaktadır ve bu durum sendikal hakların da tanındığı bir Türkiye gereksinimine yol açmaktadır.

Kaldı ki resmi çevrelerce ne denli engellenirse engellensin, örgütlenmenin toplumsal (sosyolojik) bir yasallık (meşruluk) olduğunu da biliyoruz. Ve yine, bunu hayata geçirme, yetkilileri uzlaşma ortamına çekebilme gücüne sahip olduğumuzun da bilincindeyiz.

Ancak bu avantajlarımız yetmez, olabildiğince kısa sürede, grevli, topluözeleşmeli öğretmen sendikası hedefine ulaşabilmek ya da EĞİT-DER'i şimdiki işleviyle gereksiz kılabilmek için; öncelikle, birlik ve bütünlüğümüzü daha da güçlendirmek durumundayız; demokratik öğretmen hareketinin dışında düşünülemez olan tüm öğeleri ve en geniş öğretmen kitlesini kucaklamak durumundayız.

- *Yakında Şubelerimiz Açılmaya Başlanıyor*

EĞİT-DER'i uygun bir sürede, bütün organlarıyla işleyen canlı bir organizma kimliğine kavuşturmak istiyoruz. Yakında, öncelikle bütün kentlerimizde şubelerimiz açılacak, diğer bütün organlarımız oluşturula-

çaktır. Hukuk büromuz, üyelerimizin mesleğe döndürölmeleri, diğer bütün yitirilmiş haklarını kazanabilmeleri için, idari ve adli yargı mercileri önünde gerekli girişimlerde bulunacaktır. Keza, çeşitli mağduriyetlere uğrayan çalışan öğretmenlerimiz için de gücünün yettiğince yardımcı olacaktır.

- *Çalışan Öğretmenlerimiz EĞİT-DER'e Üye Olabilirler.*

1984 yılında yayımlanan Bakanlık Tebliği'ne dayanılarak çalışan öğretmenlerimizin EĞİT-DER'e üye olabilmeleri yolunun açılması olanağı vardır. Bu olanağın duraksamadan kullanılması ve mesleki görevini sürdüren öğretmenlerimizin EĞİT-DER üyesi olmaları yolunun açılması, öncelikli ve önemli bir çalışma konumuzdur.

- *Öğretmenlere Sendika Hakkı Savaşımız Yoğunlaşacak*

Elimizde bilim insanları ve uzmanlardan oluşturulan bir sendikalaşma komisyonu tarafından önceki dönemde hazırlanmış bir inceleme raporumuz var. Bu rapor, öğretmen ve memur kamuoyunda tartışmaya açılacak, yurt çapında düzenlenecek panel v.b. etkinliklerde de, özelde öğretmenlerin, genelde memurların grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkını elde etmeleri konusunda bir çıkış yolu aranıp bulunmaya çalışılacaktır. Sendikal örgütlenmenin yaşama geçirilmesi için EĞİT-DER'in yapacağı çalışmaların doruk noktasında bir "Sendikal Haklar Kurultayı" düşünmekteyiz.

Memur sendikacılığı konusunda diğer memur kuruluş ve çevreleriyle de diyalog ve dayanışma içinde, demokratik öğretmen hareketinin geleneksel öncülüğünün gereklerini yerine getirme çabasında olacağız. Başta Türk-İş olmak üzere, bütün işçi sendikalarıyla, bütün partilerle ve diğer bütün demokratik kuruluşlarla, sendika hakkı mücadelesi dahil, uğraş alanımıza giren her konuda diyalog ve iletişim içinde olacağız.

EĞİT-DER, bir demokratik kitle örgütüdür. Her demokratik kitle örgütünde olduğu gibi onun ortak paydası, üyelerinin mesleki, demokratik, ekonomik sorunlarıdır. Bütün kurucu ve üyeleri, bu ortak payda üzerinde ve Tüzüğümüzün amaçları doğrultusunda birleştikleri için EĞİT-DER vardır. Varlık nedenimiz olan bu birlikteliğimizi korumak en temel görevimizdir.

- *EĞİT-DER*

Yurt ve Dünya Bütünlüğünün Dışında Değildir

EĞİT-DER ve onun uğraş alanı, yurt ve dünya bütünlüğünün dışında, ondan bağımsız değildir ve düşünülemez. Ülkemizde ve dünyada olup bitenler, uğraş alanımıza giren sorunları sürekli bir biçimde, olumlu ya da olumsuz yönlerde etkilemektedir. Onun içindir ki EĞİT-DER, kendi uğraş alanıyla ilgili ekonomik, toplumsal, siyasal gelişmelere ilgisiz kalmaz. Örneğin ülkemizde yürütülen demokrasi savaşımına; onun bir parçası olarak, işkenceye, idam cezasına, ceza evlerindeki insanlık dışı yaşam koşullarına karşı sürdürülen demokratik savaşımına, bütün bir insanlığı tehdit eden nükleer silah tehlikesine, diğer genel insanlık sorunlarına ilgisiz kalmaz. EĞİT-DER ve onun üyeleri, “insana dışkı yedirilen bir ülkenin insanları olmak istemiyoruz” dediklerinde siyasa yapmakla suçlanamaz. Örneğin ülkesini terke zorlanmış öğretmenlerimize ve diğer bütün yurttaşlarımıza yurttaşlık haklarının geri verilmesi istemi de insan hakları kapsamındadır. Özetle insan hakları, işi insanı yetiştirmek olan öğretmenlerin örgütü olan EĞİT-DER'in ilgi alanı içindedir.

- *EĞİT-DER, Herkesle Diyalogdan Yanadır*

EĞİT-DER, genel yurt ve dünya sorunları alanındaki gelişmelere öğretmenler, öğrenciler ve aileler yararına, eğitim ve ülke yararına ivme kazandırılması amacıyla, yine demokratik yasalarla ve Tüzüğüyle çelişmeyecek biçimlerde etkinliklerde bulunur. Örneğin öğretmenliğin

ve öğretmenlik mesleğinin yararına olabilecek tutum ve girişimler hangi partiden, hangi kuruluş ve kişiden gelirse gelsin sempati duyar, destek verir. Üstelik böylesi tutum ve girişimlerin zenginleşmesi ve yaygınlaşması doğrultusunda ayrımsız bütün partilerle, her kuruluş ve herkesle diyalog ve ilişki kurar. Öğretmenlik mesleğinin ve öğretmenlerin yararına olmayan durumlarda ise, bunun öznesi hangi parti, kuruluş ve kişi olursa olsun karşı çıkar.

Bu tutum, “örgütsel bağımsızlık” ilkemizin gereğidir.

- *Uluslararası İlişkilerimiz Engelleniyor*

Çağımızda sermaye hızla uluslararasılaşıyor. Buna karşılık emeğin evrenselleşmemesi düşünülemez. Bir de AT üyesi olmak istediğimizden ulusal sınırların ötesine açılma sürecinde ilerliyoruz. Bu süreç, ister istemez EĞİT-DER’i de içine alıyor. Başta AT ülkeleri öğretmen sendikaları olmak üzere, öteki Avrupa ülkelerinden ve ABD’den bize sık sık ziyarete geliyorlar davetimiz olmadığı halde. Birinci Olağan Genel Kurul’umuzu onlardan kimileri de izledi. Ancak resmi makamlar konuşmalarına izin vermediği için, mesajları Genel Kurul’da başkaları tarafından okundu.

Ülkemizi böylesine gülünçlüklere düşüren, gönüllü kuruluşların uluslararası ilişkilerini alabildiğine kısıtlayan ve daha nice yasaklarla dolu olan bu Dernekler Yasası Cumhuriyet Türkiye’sine yakışmıyor.

- *Slogancı Değiliz*

Slogancılıktan değil, işin özüne inmeye çalışan bir tutumdan yanayız.

Örgüt içinde demokrasi en temel ilkelerimizden biridir. Ne var ki, örgütün merkezi otoritesinin olmadığı yerde “demokrasi” yerine “*curcuna*” olacağını da biliyoruz.

Kolektif çalışma ilkesi temelinde, demokratik öğretmen hareketine herkesin katkıda bulunabileceği bir EĞİT-DER ortamı oluşturmak istiyoruz.

12 Eylül öncesi ve sonrasında öldürülen öğretmen arkadaşlarımızın “meçhuldeki” katillerinin bulunup cezalandırılması için savaşım vereceğiz.

• *Bu Eğitim Düzeni Cumhuriyet Türkiye'sine Yakışmıyor*

Bugün, eğitim sistemimizin kuramsal (teorik) ve edimsel (pratik) yönleriyle belirlenmesinde en yetkili makam Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı değil, 1983 tarihli Kanun Hükmündeki Kararname ile kurulmuş bulunan Eğitim ve Öğretim Yüksek Kurulu(YÖK)'dur. Bakanlık yetkilerinin bile böylesine daraltıldığı bir ortamda, mesleki konularda öğretmenlerimizin inisiyatifinden söz edilemez. Nitekim değil sendika, dernek üyesi olma hakkından bile yoksun bulunan yüz binlerce öğretmen, kendi mesleki alanında bile tam bir edilginlik ve suskunluk içindedir. Ve bu durumdan Sayın Bakan bile zaman zaman yakınabilmektedir.

Eğitimimizin, çağımızın gerekleriyle çelişen, dinsel dünya görüşünü, ırkçılığı, savaş yanlısı olmayı, egoizmi özendiren bir düzenleme ve uygulama alanı olma özelliği sürmektedir. Ayrıcalıklı sermaye sahiplerinin eğitimde kâr güdüsüyle altyapı yatırımlarına yönlendirilmesi, özel okul ve dershaneleriyle de hegemonya kurmalarının sağlanması yöntemleri yürürlüktedir. Ve yine, öğretmenlerin içinde buldukları ekonomik çöküntü, antidemokratik, hukuk dışı uygulamalardan, sağlıksız koşullardan oluşan çalışma ortamları sürmektedir. Eğitimimiz bugün hâlâ, 1402 Sayılı Yasa ile meslekten uzaklaştırılan, aynı işleme uğratılmaktan korkarak kendiliğinden ayrılan ya da yurttaşlık hakları ellerinden alınmış bulunan nice yetkin öğretmenin dinamizmi ve katkılarından

yoksun bulunmaktadır. Ve eğitimin en temel ögesi olan öğretmenin çekirdekten yetiştirilmesi, yeterli bir biçimlenme sürecinden geçirilmesi ilkesi, artık tarihe karışmış bulunmaktadır. Öğrencilerimiz baskıcı, ezberci, sınavcı, dayakçı okul ortamlarında çocukluk ve gençliklerini çoğunca yaşayamamaktadır. Varlığını 250 bin ilkökul öğretmenin maaşından yapılan kesintilerle sürdüregelen İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı (İLKSAN)'nda yapılan yolsuzluklar, gazetelerin manşetlerinde yer almaktadır. Kimi okul müdürleri öğrencisini ihbar edebilmekte ya da dayakçı öğretmenleri savunabilmektedirler. Eğitim, alınıp satılan bir "mal" düzeyine indirgenmiştir. Dar ve orta gelirli aile bütçeleriyle altından kalkılamayacak boyutlarda paralı hale getirilmiştir. Toplumun ayrıcalıklı bir avuç kesiminin çocuklarınca yararlanılabileceği bir hizmet durumuna getirilmiştir. Üniversitelerimizin bilimsel, yönetsel ve mali özerkliğini ortadan kaldıran YÖK sistemi aynıyla sürmektedir.

Cumhuriyet Türkiyesine yakıştıramadığımız bu tablonun bizim dışımızdaki kimi çevrelerce de ya bütünüyle ya da kimi yönleriyle istenmediğini biliyoruz ve onlarla da iş ve güç birliği yapmak istiyoruz.

Ancak, öğretmenin sendikal düzeyde katılımına razı olunmadıkça bu tablonun yenilenmesine olanak bulunmadığının önceden kabulünü de diliyoruz.

• *Öğrenciler ve Aileler İçin de Öğretmen Sendikası İstiyoruz.*

Grevli, toplu sözleşmeli öğretmen sendikasını sadece öğretmenlerin özlük haklarını kovuşturmak, çalışma koşullarını iyileştirmek için istiyor değiliz. Bu eğitim cehenneminden öğretmenlerimizle birlikte öğrencileri ve onların ailelerini de kurtarmak istediğimiz için öğretmenlere sendika hakkı savaşımını sürdürüyoruz.

-
- *Bilim ve Eylem İnsanlarımızı, Birlikte Çözüm Önerileri Üretmek Üzere EĞİT-DER'e Çağırıyoruz.*

Öte yandan, eğitim ve öğretim sorunlarının somut, gerçekleştirilebilir çözüm yollarını araştırma çalışmalarına da girmeye hazırlanmaktayız. Bunun için birlikte çözüm önerileri üretmek üzere, eğitimin kuramla, uygulamayla ilgili sorunlarını bilen değerli bilim ve eylem insanlarımızı EĞİT-DER'in çevresinde toplanmaya çağırmaktayız.

- *Bakanlıkla Diyalogda Kararlıyız*

Toplumsal ve coğrafi dağılımı dengeli, özü itibariyle demokratik, evrensel, bilime, tekniğe dayalı, anadili ve kültürünü esas alan, özerk üniversiteyi de içeren çağdaş bir eğitim ve demokratik bir kültür siyasasının yaşama geçmesi için, önümüzdeki dönemde hep birlikte bir "Demokratik Eğitim Kurultayı" gerçekleştirmek istiyoruz. Bu Kurultay'da öğretmen yetiştirme sorununa özel bir yer vereceğiz.

Uğraş alanımızla ilgili her konuda, bu alanın en yüksek resmi mercii olan Bakanlıkla diyalog içinde olmadaki kararlılığımızı bir kez daha vurguluyoruz.

abece Mart 1989.